

ЗАЛУЧЕННЯ ДО АНГЛОМОВНОЇ ДИСКУСІЇ МАЙБУТНІХ ЕКОЛОГІВ НА МАТЕРІАЛІ ПРОБЛЕМНИХ СИТУАЦІЙ СХІДНОКАРТПАТСЬКОГО РЕГІОНУ

Турчинова Ганна Володимирівна

Кандидат педагогічних наук, доцент

Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова

Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» (2017) ще раз підтвердив про затребуваність фахівців-екологів у глобальному вимірі, здатних співпрацювати в умовах світового співтовариства, що, своєю чергою, вимагає від випускників університетів володіння англійською лексикою за фахом, необхідною для участі у міжнародних проєктах, створення та впровадження міжнародних екологічних стандартів, проведення досліджень стосовно захисту та управління навколишнього середовища, здійснювати моніторинг екології, ознайомлення із міжнародними нормативно-правовими документами, які визначають організаційно-правову та економічну основу національних екологічних систем, підготовки міжнародних нормативних документів, тому що людство постало перед екологічною кризою.

Тому соціальне замовлення засвідчує актуальність іншомовної підготовки студентів за майбутньою спеціальністю, зокрема екологів, біологів та ін. [3; 5; 6; 7; 8; 10]. Проблемні екологічні ситуації, які присутні в екології будь якої країни, на жаль, не покращуються, а поглиблюються, тому ми намагаємося активізувати студентів-екологів до проведення англійських дискусій стосовно проблемних ситуацій, які беремо із інтернаціональних міжнародних досліджень, що виконані англійською мовою, стимулюючи одночасно наших екологів і до науково-дослідницької діяльності.

У цьому напрямку нашу увагу привернуло одне із останніх міждисциплінарних досліджень (біологи – екологи), проведеного українськими, австрійськими, німецькими та польськими науковцями-екологами [14], в якому вивчалися Карпати та Альпи (найбільші гірські масиви Європейської альпійської системи), розглядаючи їх як важливі центри ендемізму на прикладі *Saxifraga wahlenbergii* в Західних Карпатах (мал. 1) та *Saxifraga styriaca* (мал. 2) у Східних Альпах (на українській мові ця трава називається *ломикамінь* і налічує 440 видів).

Ендеміки (грецьк. *Endemos* – місцевий) – види, **Мал. 1. *Saxifraga wahlenbergii*** роди, родини чи інші таксони рослин або тварин, що мешкають у межах обмеженого простору, ізольованого географічно, екологічно від інших середовищ існування історією видів (<https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/5803/endemiki>). Розвитку ендемізму сприяють географічна ізоляція, кліматичні та едафічні умови, біотичні фактори (паразитизм, конкуренція та ін.).

Мал. 2. *Saxifraga styriaca* Західних Карпат і Східних Альп.

Як зазначають вітчизняні науковці, тривалий процес господарювання залишив на рослинному світі Східних Карпат свій відбиток, причому нищівного удару по зрівноваженому природокористуванню й екологічній стабільності гірських екосистем у ХХ ст. завдали кількарізові зміни державної приналежності, що супроводжувалися тривалими війнами й наступними новаціями в господарській експлуатації лісів і полонин. Фактори, які негативно впливають на оселища високогірних рослин, поділяють на ті, які мають суто природне походження, проте часто підсилені унаслідок господарської діяльності людини. Серед природних чинників у масиві Чорногори (Східні Карпати) «найвразливішими є лавинна діяльність, обвали скель, вітровали та ін. Тоді як серед основних чинників антропогенного походження визнають лісгосподарська діяльність, полонинське господарство, рекреаційне освоєння, збирання рослин для декоративних цілей, застосування у народній фітотерапії, магічних та святкових обрядах тощо». [2, с. 33–34].

Це також було підтверджено у спільному дослідженні вчених Вермонтського університету Екології та економіки (США) та Інституту екологічної економіки і менеджменту (Національний лісотехнічний університет України, м. Львів) [12].

За підрахунками вчених Інституту екології Карпат НАН України, майже 20% видів і підвидів судинної флори Східних Карпат потребують різноманітних природоохоронних заходів, зокрема проведення заходів як пасивної, так й активної охорони. [2, с. 34], а також ученим Ю. Нестеруком запропоновано список таксонів флори районів Східних Карпат, які потребують підвищеної уваги. Основними критеріями відбору таксонів до запропонованого Червоного списку стали: 1) особливості поширення, як у межах Чорногори так і на фоні прилеглих флористичних районів Східних Карпат, 2) ступінь рідкості, 3) динаміка популяційних показників локалітетів у Чорногорі протягом останніх десятиліть й, особливо, протягом останніх 20 років, 4) існуючі в даний час деструктивні чинники та загрози, як природного, так й антропогенного походження [2, с. 35, 37].

Повертаючись до заявленої теми тез – навчання студентів іншомовного діалогічного мовлення, спираючись на сказане вище, дозволимо стверджувати, що перед майбутніми екологами постало багато проблемних ситуацій, які треба бути готовими вирішувати з іноземними партнерами. Описані вище екологічні проблеми, на прикладі Східних Карпат, ми активно залучаємо до навчання студентів професійно орієнтованому діалогічному мовленню (за розробленою

автором системою вправ [9; 11]), яке розглядається нами як залучення студентів до спілкування у майбутній професійній сфері, уміння дискутувати, висловлювати свою думку та ставлення до проблемної ситуації [1; 4; 14].

Література

1. Зайцева І.В. Психолінгвістичні особливості навчання майбутніх філологів англійської мови на основі проблемних ситуацій // Педагогічна освіта: теорія і практика: зб. наук. праць. – Кам'янець-Подільський, 2012. – Вип. 12. – С. 207–213.

2. Нестерук Ю. Раритетне флористичне різноманіття Чорногори (Українські Східні Карпати): історія досліджень, сучасний стан, охорона // Вісник Національного науково-природничого музею. – 2014. – Том 12. – С. 31–44.

3. Петько Л.В. Актуальність формування професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»: збірник наукових праць. – Переяслав-Хмельницький, 2014. – Вип. 33. – С. 128–141.

4. Петько Л.В. Виховний потенціал методу ситуаційного аналізу («Case study» method) у формуванні професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету // Науковий часопис НПУ імені М.Д.Драгоманова. Серія 17. Теорія і практика навчання та виховання : зб. наук. пр. ; за ред. академіка В.І.Бондаря. – К. : Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2015. – Вип. 27. – С. 133–140.

5. Петько Л.В. Професійно орієнтовані технології навчання ІМ як засіб формування професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету // Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент: зб. наук. праць ; ред. М.Б.Євтух. Київ : ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2015. – Вип. 18. – С. 175–184. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/8391>

6. Турчинова Г. Актуальність іншомовної підготовки майбутніх фахівців природничого профілю // Модернізація освітнього середовища: проблеми та перспективи: матер. IV міжнар. наук.-практ. конф. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини (м. Умань, 11–12 жовтня 2018 р.) / гол. ред. Осадченко І.І. – Умань: ВПЦ «Візаві» 2018. – С. 166–170. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/21320>

7. Турчинова Г.В. Навчання монологічного та діалогічного мовлення студентів педагогічних професійно-лінгвістичних спеціальностей // Іноземні мови. – 2005. – № 2. – С. 43–47.

8. Турчинова Г.В. Результати експериментального навчання та інтерпретація отриманих даних з методики навчання професійного монологічного та діалогічного мовлення // Теоретичні питання культури, освіти та виховання : зб. наук. праць / За заг. редакцією академіка АПН України Євтуха М. Б. – Київ : Вид. центр КНЛУ, 2005. – № 29. – С. 158–161.

9. Турчинова Г. В. Система вправ для навчання професійно орієнтованого монологічного та діалогічного мовлення методика навчання іноземних мов // Наукові записки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія: Педагогічні та історичні науки : [зб. наук. статей] / М-во

освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. – Вип. 108. – С. 193–204.

10. Турчинова Г.В. Формування професійно значущих якостей майбутнього вчителя природничих дисциплін // Критичний підхід у викладанні природничих дисциплін : матеріали Міжнародної науково-методичної конференції, 14 листопада 2018 року / укл. : О. П. Галай [та ін.]. - Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. - С. 112–118.

11. Drescher Anton. Oberstudienrat Prof. Mag. Helmut Melzer (1922–2011) URI: https://www.zobodat.at/biografien/Melzer_Helmut_MittNatVerSt_142_0005-0013.pdf

12. Egan A.R., Keeton W.S., Danks C.M., Soloviy I., Zia A. Forest carbon projects in the Ukrainian Carpathians: an assessment of potential community impacts and benefits // Annals of Forest Research. Forum Carpathicum. 2016. Vol. 60. Issue 1. URL : <http://afrjournal.org/index.php/afr/article/viewFile/718/628>

13. Pet'ko Lyudmila. The "Case Study" Method as Means of Formation of a Professionally Oriented Foreign Language Teaching Environment in University Conditions // Intellectual Archive. - 2015. - Volume 4. - No. 4 (July). Series "Education & Pedagogy". - Toronto : ShinyWordCorp. - PP. 48–65.

14. Tkach N., Röser M., Tomasz S., Cieślak E., Schönswetter P., Ronikier M. Contrasting evolutionary origins of two mountain endemics: *Saxifraga wahlenbergii* (Western Carpathians) and *S. styriaca* (Eastern Alps). *BMC Evol Biol.* 2019; 19: 18. Published online 2019 Jan 11. doi: 10.1186/s12862-019-1355-x